

Denumirea practicii:

Tenders GURU

Țara:

**Ungaria, Polonia,
România, Spania**

Categoria practicii:

- Sisteme și instrumente

Contact:

- Fundația E-Panstwo
- www.epf.org.pl/en/
- www.tenders.guru/
- monika.kajalidis@epf.org.pl

Riscul (riscurile) de fraudă contracarat(e)

- Anularea sau manipularea procedurilor de achiziții publice

Proiectul RECORD (Reducerea riscurilor de corupție cu date) își propune să reducă riscul de corupție prin analiza proceselor de achiziții publice atât la nivelul UE, cât și la nivel național și prin combaterea cheltuirii ineficiente a fondurilor publice. RECORD este finanțat de Uniunea Europeană și coordonat de cinci ONG-uri cu sediul în patru țări europene: Ungaria, Polonia, România și Spania.

Partenerii proiectului în cadrul RECORD se află într-o relație de cooperare stabilă anterioară proiectului și s-au confruntat cu probleme similare legate de achizițiile publice. În prezent, nu există un format standard în care ar trebui publicate datele privind achizițiile publice. Acest lucru, combinat cu lipsa unor norme stricte și extinse cu privire la ce anume trebuie publicat și cum înseamnă că în prezent, formatul și accesibilitatea datelor privind achizițiile publice variază foarte mult în întreaga Europă, ducând la formate și modele și lacune variate în ceea ce privește seturile de date, creând astfel bariere pentru analiza și reutilizarea datelor. În plus, se acordă o atenție deosebită achizițiilor peste prag, cu orientări insuficiente privind modul de reducere a riscurilor de corupție acolo unde cheltuielile sunt mai mici, în special la nivel regional și local.

Partenerii au avut ideea de a crea un proiect care să analizeze datele privind achizițiile publice în țări care există medii de reglementare, geografice și de fraudă diferite.

Activitățile proiectului includ evaluarea capacităților instituționale și reglementarea națională pentru a dezvolta un set de instrumente care să poată fi utilizat de factorii de decizie politică, de organizațiile societății civile și de jurnaliști pentru a monitoriza achizițiile publice și pentru a identifica riscurile de corupție. Acest instrument de monitorizare va fi pus la dispoziție pentru utilizare în alte state membre, oferind statelor membre ale UE un instrument gratuit, cu sursă deschisă, pentru a sprijini măsurile legale și practice, precum și activități de susținere și promovare a combaterii corupției.

Proiectul va elabora o serie de recomandări pentru factorii de decizie politică și legiuitorii de la nivelul administrațiilor locale și naționale și pentru UE cu privire la cadrul juridic privind achizițiile publice, proprietatea efectivă, accesul la informații, monitorizarea fondurilor UE și protecția avertizorilor de integritate.

Descrierea practicii

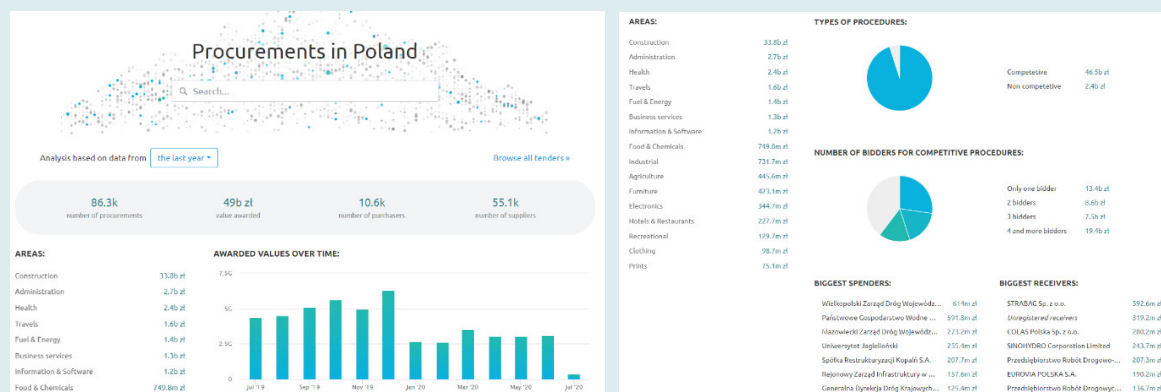
Scopul principal al proiectului RECORD este de a furniza o analiză de date fiabilă și detaliată a bazelor de date privind achizițiile publice cu scopul de a îmbunătăți procesul de elaborare a politicilor. Grupul de piață principal pentru instrument nu este reprezentat de autoritățile publice ca atare, ci mai degrabă de ONG-uri, de cercetători și de jurnaliștii de investigație. Scopul final al proiectului este de a informa asupra modificărilor

aduse legislațiilor naționale și Directivei UE privind procedurile de achizițiile publice mai eficiente și mai transparente.

Proiectul este implementat de patru parteneri: Access Info Europe (Spania), Civio (Spania), Fundația ePaństwo (Polonia), Funky Citizens (România) și K-Monitor (Ungaria).

Activitățile proiectului se concentrează pe:

- Analiza riscurilor de corupție în cadrul proceselor de achiziții publice la nivelul local din Ungaria, Polonia, România și Spania;
- Instruirea jurnaliștilor și a societății civile cu privire la modul de monitorizare a achizițiilor publice și la modul de utilizare a datelor pentru identificarea problemelor, precum și la modul de implicare în activități de susținere și promovare pentru soluționarea acestor probleme;
- Dezvoltarea unui instrument IT gratuit, cu sursă deschisă, care va detecta deficiențele structurale și tiparele de comportament susceptibile de a facilita corupția, permițând administrațiilor locale, societății civile și jurnaliștilor să monitorizeze în mod eficient procesele de achiziții publice;
- Cercetarea aprofundată a standardelor internaționale privind transparența achizițiilor publice pentru a formula recomandări specifice pentru legiuitorii UE și naționali cu privire la modul de creștere a transparenței și la reducerea riscurilor de corupție;
- Elaborarea unei serii de materiale de microînvățare, concepute pentru a ajuta funcționarii publici, factorii de decizie politică, jurnaliștii și organizațiile societății civile să înțeleagă mai în profunzime cum să identifice și să combată corupția legată de achizițiile publice.

Sursa: www.tenders.guru

Instrumentul de analiză a datelor, Tenders GURU (www.tenders.guru), dezvoltat de proiect permite utilizatorului să investigheze straturi suplimentare de informații și, la fel cum ar „decoji o ceapă”, să investigheze cazurile de achiziții publice și să le compare între țări.

Instrumentul de analiză a datelor este încă în curs de dezvoltare. Se prevede ca acesta să devină complet funcțional până în martie 2021.

Se prevede curățarea și structurarea datelor existente privind achizițiile publice, permițând utilizatorilor să parcurgă mai multe categorii de indicatori:

1. Durata achizițiilor publice: opțiuni de navigare în funcție de durata achizițiilor publice, selectarea termenelor scurte, urmărirea câștigătorilor celor mai scurte proceduri etc.
2. Numărul de ofertanți: filtrarea procedurilor în funcție de un număr de ofertanți, de sector sau de intervalul de timp.
3. Competitivitatea ofertelor: filtrarea procedurii prin proceduri competitive și necompetitive.

4. Cei mai mari cheltuitori în materie de achiziții publice: identificarea autorităților care achiziționează cel mai mult sau a celor mai mari beneficiari în domeniul achizițiilor publice.

Instrumentul ca atare nu generează semnale de alertă, dar oferă date curățate și analize ale procedurilor de achiziții publice care ar putea fi utilizate pentru identificarea semnalelor de alertă.

Datele furnizate de site permit aplicarea multor indicatori ai riscului, cum ar fi:

Procedura de achiziții publice: împărțirea neobișnuită a contractului, atribuire sub prag, specificații adaptate, puține oferte, lipsa ofertanților, procedură de ofertare nepublicată în Jurnalul Oficial, tip de procedură, procedură anulată relansată ulterior, timp scurt.

Ofertanți: concurentul stabilit chiar înainte de procedura de achiziții publice, întreprinderea are un raport ridicat de contracte în cadrul sectorului/cu o autoritate contractantă, similitudini comerciale, ofertanții au legături strânse între ei.

Evaluarea ofertelor: diferite criterii de evaluare, membrii BEC care se află sub presiune, verificare încrucișată cu date despre reclamații, dispute, decizii judecătorești, oferta câștigătoare este slab justificată, prețuri oferite nerezonabil de ridicate prin pierderea ofertanților, excluderea tuturor ofertelor, cu excepția uneia singure.

Tendințe în materie de achiziții publice: discrepanțe în ceea ce privește livrarea, ofertanții câștigă pe rând, anomalii legate de oferte, creșterea valorii contractului.

Îmbunătățirea ulterioară a instrumentului ar putea include conectarea la registrul întreprinderilor (în funcție de disponibilitatea și de calitatea datelor, acum posibilă doar pentru Polonia).

Caracteristici unice

Fundația e-Panstwo enumeră câteva caracteristici unice ale instrumentului Tenders GURU:

1. Date curate. Comparativ cu alte inițiative similare, Tenders GURU se bazează pe date curățate care pot fi prelucrate automat. Datele curățate permit filtre și analize de date de încredere și fiabile, precum și un nivel profund de complexitate a datelor.
2. Numărul de filtre. Tenders GURU oferă mult mai multe opțiuni de filtrare decât alte inițiative similare datorită datelor curate și structurate.
3. Cod cu sursă deschisă. Odată ce instrumentul este finalizat și testat, echipa de proiect îl va oferi gratuit ca soluție cu sursă deschisă. Acest lucru poate permite autorităților și ONG-urilor din alte țări să utilizeze algoritmii și codurile pentru datele lor privind achizițiile publice.

Efecte și rezultate

1. Portalul Tenders GURU nu colectează statistici privind utilizatorii portalului sau modul în care datele au contribuit la detectarea cazurilor frauduloase.
2. Datele colectate de portal au permis identificarea unor nereguli specifice legate de tendințele în materie de achiziții publice și de modurile specifice de achiziție publică în funcție de țară sau regiune. Cu toate acestea, este necesar un dialog suplimentar cu administrația publică pentru a explica astfel de nereguli legate de date.
3. Echipa de proiect a observat un interes scăzut al administrației publice în utilizarea instrumentului. Mai mult decât atât, există un anumit nivel de reticență din partea administrațiilor publice din unele țări de a utiliza instrumentul și de a furniza mai multe informații despre achizițiile publice.

Principalii factori ai succesului

- Echipa de proiect și-a împărțit în mod clar competențele și rolurile. Echipa actuală include următoarele profiluri de competență:
 - Avocați cu o bună cunoaștere a reglementărilor din domeniul achizițiilor publice și cu bune abilități analitice;
 - Jurnaliști care au capacitatea de a instrui alți utilizatori cu privire la modul de utilizare a datelor de pe portalul Tenders GURU, dar care scriu, de asemenea, articole de investigație, pe baza datelor furnizate de portal;
 - Programatori IT care lucrează la dezvoltarea codului cu sursă deschisă și a site-ului. Pentru proiectul Tenders GURU, echipa IT este internă și nu externalizată;
 - Echipa de comunicare axată pe diseminarea și promovarea rezultatelor proiectului;
 - Echipe de administrație generală, de gestionare financiară.

Provocări întâmpinate și învățăminte desprinse

- În timpul testării instrumentului pentru a curăța datele privind achizițiile publice, echipa de proiect a depistat mai multe probleme tehnice în patru țări. Acestea au fost legate de lipsa de coerență a codurilor CPV, de diverse greșeli manuale la introducerea datelor numerice despre cei care au cheltuit fonduri și cei care au beneficiat de fonduri.
- Pe baza diferitelor realități de colectare și structurare a datelor din diferite țări, echipa proiectului a trebuit să modifice abordarea privind colectarea datelor și curățarea datelor în funcție de țară, pentru a surprinde specificul național.
- Echipa de proiect a remarcat că datele în sine nu sunt suficiente pentru activități antifraudă eficiente. Acestea ar trebui combinate cu consolidarea eficientă a capacităților. De exemplu, în timpul crizei provocate de pandemia de COVID-19, lipsa achizițiilor publice pentru achizițiile publice de urgență poate fi considerată frauduloasă, dar este în conformitate cu reglementări specifice care ar putea să nu fie cunoscute de toți utilizatorii.
- Organizațiile care ar dori să introducă instrumente similare cu Tenders GURU ar trebui să aibă o bună cunoaștere a datelor și tehnologiilor disponibile. Cu toate acestea, ele ar trebui să fie flexibile și pregătite să-și adapteze abordarea și metodologia, întrucât problemele și complexitatea neașteptată a datelor sunt frecvente.

Potențialul de transferabilitate

Există două condiții principale pentru transferabilitatea cu succes a practicii Tenders GURU către alte țări:

1. O bună înțelegere a reglementărilor și legilor naționale. Contextul local și național poate influența în mod semnificativ datele privind achizițiile publice, prin urmare, o bună înțelegere a bazei legislative poate contribui la o înțelegere, curățare și structurare mai bună a datelor.
2. Analiza amănunțită a disponibilității datelor, a cantității și a calității acestora. Acest aspect este crucial pentru a înțelege gradul de fiabilitate al datelor, indicatorii care pot fi aplicați și cum se utilizează rezultatele analizei.

Instrumentul Tenders GURU este disponibil în prezent pentru utilizare în Ungaria, Polonia, România și Spania. Echipa de proiect a primit o cerere din partea Italiei pentru a fi inclusă în proiect, cu toate acestea, provocările cu evaluarea calității datelor disponibile nu permit adăugarea Italiei la proiect în această etapă.

Odată finalizat, portalul gratuit și cu sursă deschisă Tenders GURU va permite transferabilitatea ușoară a practicii către alte țări, având în vedere că sunt bine gândite condițiile pentru reglementare și calitatea datelor. În prezent, Fundația e-Panstwo coordonează posibila transferabilitate a practicii către alte țări.